

at afskaffe det —, at Dommerens Fuldmægtig driver private Forretninger. Nu afskaffes det. Der er efter den ny Retsordning ikke den Nødvendighed for at have Dommerfuldmægtig som efter den tidligere, og der vil overhovedet ikke findes saadanne i samme Forstand, som man nu har haft dem; men en Dommer maa dog have en Medhjælp, og det vil ikke være udelukket, at Medhjælperen kan kaldes Fuldmægtig. Hvad Medhjælperne nu end kaldes, ville de ikke kunne drive private Forretninger. — Endvidere kan det nævnes, at Udvalget, som i det hele anser den hyppige *Anvendelse af Ed* for noget lidet ønskeligt, har været opsat paa at afskaffe den i de Tilfælde, hvor den uden Skade kan afskaffes. Under dette Af-snit, nemlig i § 43, er Eden afskaffet for Stævningsemænd. — I Kommissionens Forslag var der sagkyndig Paakendelse i Sø- og Handelssager ved Landsretten, men derimod fandtes det ikke ved Højesteret. Det er i det praktiske Liv følt som et væsentligt Savn, at saadant ikke fandtes ved Højesteret, og ved Udvalgets Forslag fra i Fjor, der altsaa ligesom de andre, jeg her berører, ere antagne i Regeringsforslaget, *indsættes der i Højesteret Sagkyndighed* med Hensyn til Sø- og Handelsretssager og en Mulighed for, at Højesteret, naar den føler Trang dertil og ønsker det, kan tilkalde teknisk kyndige Mænd som lønede Medlemmer. — Fremdeles kan det nævnes, at man ved Bestemmelsen om, *hvem der skal være Nævninger*, har indsat, at *Læger*, som ikke holde Hjælpelæge, kunne fordre sig fritagne, medens derimod en noget forældet Bestemmelse, hvorefter *Arbejdere* ikke vare stillede lige med enhver anden i Henseende til Ret og Pligt til Nævningehvervet, er afskaffet. — Ligeledes nævnes her, at *Landsretternes Tal*, som af Kommissionen var fastsat til 3, af Udvalget i Fjor og ved Regeringens Forslag i Aar er foreslaaet til 2, og til Sæde derfor er foretrukket de historisk givne Steder, nemlig Kjøbenhavn og Viborg. — Jeg nævner altsaa disse Punkter, men gaar ikke ind paa at omtale dem. Deres Udvikling og Forhandling er ikke mere Udvalgets Sag, da de jo udgøre Regeringsforslag, og en Debat derom hører vel egentlig ikke hjemme under denne 2den Behandling, da der ingen Ændringsforslag nu er om heri at afvige fra Regeringsforslaget.

Jeg gaar da nu over til det, som foreligger i Ændringsforslag til den Afdeling, den højtærede Formand har angivet. Jeg

kommer der først til Lovforslagets § 1, hvor der nævnes, hvilke Retter der skal være, og hvorefter de militære og de gejstlige Retter opretholdes. Med Hensyn til de *militære* Retter bemærker jeg, at man i Udvalget saavel i Fjor som i Aar har haft Spørgsmaalet om dem fremme, ikke med det Formaal at afskaffe de militære Retter, men med det Formaal at faa de militære Retter begrænsede til militære Tjenestesager, og der har i Udvalget været Enstemmighed om, at de militære Retters Omraade bør begrænses saaledes. Naar man alligevel har undladt — her i Overensstemmelse med den højtærede Justitsminister — at stille Ændringsforslag derom, er det kun, fordi man ved, at der sidder en Regeringskommission arbejdende paa den militære Retspleje, og man ved altsaa med Sikkerhed — saa meget des større Sikkerhed, som vi have den nuværende Regering — at dette i en nær Fremtid vil komme til Forhandling og Beslutning her i Tinget. Det er ikke af nogen som helst Tvivl om, at vi, naar det kommer til Beslutning, ønske disse Retters Omraade indskrænket som nævnt. — Hvad de *gejstlige* Retter angaar, er der ikke her noget saadant særligt Hensyn, og der har hos Udvalgets Flertal ikke været nogen Tvivl om, at denne Institution er forældet; der er ingen Nødvendighed for den, og der er ingen Grund til her at opretholde den. Naar et Flertal tror, at det nu er det rigtige Tidspunkt til at opheve dem, skal jeg, idet jeg henviser til Betænkningen, kun gøre to Betragtninger gældende. Den ene er den, at de gejstlige Retter ere jo ikke en Domstol til Paakendelse af *rent kirkelige* Spørgsmaal. Det maa ærede Medlemmer, som maaske ikke ret have forsonet sig med Ændringsforslaget, endelig ikke forestille sig. Det er ikke Retter til Paakendelse af rent kirkelige Spørgsmaal. Jeg kan tage praktiske Eksempler: Naar en Mand søger til Alters, og Præsten af nogen Grund afviser ham, og han saa vil have dette for ham meget vigtige Spørgsmaal afgjort, saa bliver det ikke afgjort af de gejstlige Retter; det bliver afgjort af den gejstlige Øvrighed. Den gejstlige Ret har slet ingen Kompetence til at afgøre det. Hvis derimod det sker, at en Lærer i Folkeskolen bliver utaalmodig over en Dreng og slaar ham med en Lineal over Knoerne, og Drengens Fader fører Klage over denne uberettigede Revselsesmaade, saa kommer denne Sag ind for den gejstlige Ret, for Provsteretten. Altsaa, den nuvæ-